

УДК 336.1

ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ БЮДЖЕТІВ ОБ'ЄДНАНИХ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД

Козачишина Т.О.

Національна академія державного управління при Президентові України

У статті розкрито питання формування та виконання бюджетів об'єднаних територіальних громад. Проаналізовано законодавчо-нормативне забезпечення процесу об'єднання громад таким чином, щоб вони стали спроможними. Обґрунтовано, що лише при фінансовій децентралізації можливе формування засад соціально-економічного розвитку об'єднаних територіальних громад для збалансування економічних, екологічних та соціальних інтересів місцевого рівня. Визначено, що збільшення обсягу фінансових ресурсів у розпорядженні органів місцевого самоврядування сприятиме формуванню економічної самостійності територіальних громад.

Ключові слова: бюджет, доходи бюджету, видатки бюджету, податкові надходження, офіційні трансферти, об'єднані територіальні громади, сталий розвиток, місцеве самоврядування, децентралізація.

Постановка проблеми. Питання забезпечення фінансової децентралізації, а саме збільшення обсягу фінансових ресурсів у розпорядженні органів місцевого самоврядування, формування фінансово спроможних територіальних громад є надзвичайно актуальними з огляду на потребу стабілізації соціально-економічного життя нашої держави в умовах економічної кризи. У 2015 році здійснено перший етап бюджетної децентралізації: прийнято зміни до Бюджетного та Податкового кодексів України щодо передачі органам місцевого самоврядування додаткових бюджетних повноважень і закріплення стабільних джерел доходів для їх реалізації. Пріоритетами запроваджених змін визначено розширення прав органів місцевого самоврядування у прийнятті рішень та надання їм повної бюджетної самостійності щодо наповнення своїх бюджетів та здійснення видаткових повноважень. Це сприятиме створенню умов сталого розвитку об'єднаних територіальних громад через збалансування економічних, екологічних та соціальних інтересів місцевого рівня.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Огляд наукових досліджень і публікацій показав, що питання формування бюджетів об'єднаних територіальних громад відображені в наукових працях Аведян Т., Веклич О., Галушкіна Т., Галушко О., Грицюк Т., Гринів Л., Герасимчук З., Зіновчук Н., Кравців В., Куценко Т., Маслічен-

ко Ф., Мельник Л., Скрипук П., Сотник І., Теліженко О., Харічков С., Ярошенко С. та ін.

Постановка завдання. Головною метою статті є дослідження процесу формування бюджетів об'єднаних територіальних громад в умовах децентралізації влади в Україні.

Виклад основного матеріалу дослідження. В Україні продовжується реформа місцевого самоврядування та децентралізації влади. Упродовж 2015 року створено механізм добровільного об'єднання територіальних громад, внесені зміни до Бюджетного та Податкового кодексів, запроваджені суттєві елементи децентралізації бюджетних ресурсів. Нова редакція Бюджетного кодексу стала законодавчою основою для стимулювання територіальних громад до об'єднання з метою підвищення їхньої платоспроможності.

З прийняттям цих змін органи місцевого самоврядування об'єднаних територіальних громад формуватимуть свої бюджети та забезпечать їх належне виконання. Громади мають змогу своєчасно та в повному обсязі фінансувати бюджетні установи та проводити інші необхідні витрати.

Зазначеними змінами передбачено:

- врегулювання процедури складання проєктів бюджетів об'єднаних територіальних громад та визначення механізму контролю за дотриманням бюджетного законодавства в частині міжбюджетних відносин в органах місцевого самоврядування новоутворених громад;

• встановлення системи формування надходжень та здійснення витрат бюджетів об'єднаних територіальних громад в разі несвоєчасного набрання чинності законом про Державний бюджет України, а також у разі несвоєчасного прийняття рішення про відповідний місцевий бюджет;

• унормовано питання фінансового забезпечення тих територіальних громад, що не об'єдналися, але знаходяться на території району, де частина територіальних громад об'єдналась.

Основним нормативним підґрунтям функціонування об'єднаних територіальних громад є: Концепція реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні, затверджена розпорядженням Кабінету Міністрів України від 01.04.14 р. № 333-р, реалізація якої передбачає створення законодавчої бази діяльності органів місцевого самоврядування та органів виконавчої влади на новій територіальній основі; Закон України від 05.02.15 р. № 157-VIII «Про добровільне об'єднання територіальних громад», яким визначено порядок об'єднання територіальних громад сіл, селищ, міст; Методика формування спроможних територіальних громад, затверджена постановою Кабінету Міністрів України від 08.04.15 р. № 214, яка визначає умови формування спроможних територіальних громад та порядок розроблення і схвалення перспективного плану формування територій громад; Перспективний план формування територій громад області, відповідно до якого здійснюється об'єднання територіальних громад сіл, селищ, міст.

Особливості формування бюджетів об'єднаних територіальних громад визначено частиною 4 статті 67 Бюджетного кодексу. Доходи зазначених бюджетів визначаються відповідно до ст. 64 (загальний фонд), ст. 691 (спеціальний фонд) та ст. 71 (бюджет розвитку) Бюджетного кодексу. Отже, крім доходів, що зараховуються до сільських, селищних, міських міст районного значення бюджетів, також зараховується 60% податку на дохід фізичних осіб (раніше цей податок зараховувався до районного бюджету). Слід зазначити, що до бюджетів громад, що не об'єдналися, загальнодержавні податки (серед яких і ПДФО) не зараховуються, оскільки Бюджетним кодексом на них не покладено виконання повноважень, що визначаються функціями держави та делегуються на виконання місцевому самоврядуванню [2].

Видатки, що можуть здійснюватись із бюджетів об'єднаних територіальних громад, визначено ст. 71, 89 і 91 Бюджетного кодексу. Тобто з бюджетів вказаних територій, крім видатків на здійснення самоврядних повноважень, фінансуються видатки, які делегуються державою їм на виконання, а саме: видатки на утримання закладів бюджетної сфери та освіти, культури, охорони здоров'я, спорту, соціального захисту та соціального забезпечення. Джерелом фінансування видатків є як доходи, визначені ст. 64, 691 та 71 Бюджетного кодексу, так і міжбюджетні трансферти з державного бюджету (базова дотація, освітня та медична субвенції, інші дотації та субвенції). Крім того, видатки бюджетів громад, що не об'єдналися, обмежуються лише фінансуванням видатків на здійснення самоврядних повноважень, оскільки вони позбавляються права

здійснювати повноваження, які можуть бути передані державою на виконання органам місцевого самоврядування.

Бюджети об'єднаних територіальних громад беруть участь у горизонтальному вирівнюванні податкоспроможності. При цьому, як і за іншими бюджетами (районними та міст обласного значення), вирівнювання здійснюється лише за одним податком – ПДФО. Це питання врегульовано ст. 99 Бюджетного кодексу. При здійсненні горизонтального вирівнювання враховується: чисельність населення відповідного бюджету на початок року, що передує плановому, – для бюджету на 2016 рік дані станом на 01.01.15 р. (використовуються офіційні дані звітності Держстату); надходження ПДФО в частині, що зараховується до відповідного бюджету (для бюджетів об'єднаних територіальних громад – 60%) за останній звітний період, – для бюджету на 2016 рік це фактичні надходження за 2014 рік (використовуються офіційні дані звітності Казначейства); індекс податкоспроможності бюджету – визначається як співвідношення надходжень ПДФО на одного жителя за відповідним бюджетом до аналогічного показника по Україні. Результатом горизонтального вирівнювання є базова (з держбюджету – місцевим бюджетам) або реверсна (з місцевого бюджету – держбюджету) дотація. Базова дотація надається бюджетам об'єднаних територіальних громад, які мають рівень надходжень нижче 0,9 середнього показника по Україні, для підвищення рівня їх фіскальної спроможності. Із бюджетів об'єднаних територіальних громад, які мають рівень надходжень вище 1,1 середнього показника по Україні, передається (держбюджету) реверсна дотація. Варто зазначити, що бюджети громад, що не об'єдналися, не беруть участі в горизонтальному вирівнюванні податкоспроможності. Базова та реверсна дотації для них не визначаються. Міжбюджетні відносини з держбюджетом формуються відповідно до ст. 97, 99, 100, 102, 1032, 1034 і 108 Бюджетного кодексу.

Бюджетам об'єднаних територіальних громад передбачаються такі міжбюджетні трансферти: базова дотація, освітня субвенція, медична субвенція, інші субвенції та дотації, якщо є підстави для надання та отримання відповідних міжбюджетних трансфертів. Із бюджетів об'єднаних територіальних громад передається реверсна дотація держбюджету. Проте, бюджети громад, що не об'єдналися, не отримують міжбюджетних трансфертів із держбюджету. Місцеві запозичення до бюджетів об'єднаних територіальних громад здійснюються відповідно до ст. 16 і 74 Бюджетного кодексу.

Ради об'єднаних територіальних громад мають право здійснювати: місцеві внутрішні запозичення; місцеві зовнішні запозичення, у тому числі шляхом отримання кредитів (позик) від міжнародних фінансових організацій. Варто зазначити, що місцеві ради сіл, селищ, що не об'єдналися, не можуть здійснювати будь-які запозичення. Ради міст районного значення можуть здійснювати місцеві внутрішні запозичення та зовнішні виключно шляхом отримання кредитів (позик) від міжнародних фінансових організацій. Крім вищезазначеного, БК передбачено особливості застосування положень окремих статей БК стосовно

но формування та виконання районного бюджету районів, у яких утворено об'єднані територіальні громади, та бюджетів об'єднаних територіальних громад на перший плановий бюджетний період після об'єднання (п. 38 Прикінцевих та перехідних положень Бюджетного кодексу), а саме: п. 5 ч. 2 ст. 41: до набрання чинності закону про бюджет перерахування трансфертів з держбюджету (базової дотації, освітньої та медичної субвенції), а також реверсної дотації до держбюджету здійснюється відповідно до обсягів, визначених у проекті закону про Держбюджет, схваленому КМУ та поданому до Верховної Ради. Норма для інших місцевих бюджетів – перерахування здійснюється відповідно до обсягів, визначених у законі про Держбюджет на попередній бюджетний період; абзац другий ч. 2 ст. 77: у разі неприйняття закону про Держбюджет до 1 грудня року, що передує плановому, при затвердженні бюджету враховуються обсяги міжбюджетних трансфертів (освітня, медична субвенція, базова та реверсна дотації), визначені у проекті закону про Держбюджет, схваленому КМУ та поданому до Верховної Ради. Норма для інших місцевих бюджетів – враховуються обсяги, визначені в законі про Держбюджет на попередній бюджетний період. ч. 1 ст. 79: якщо до початку нового бюджетного періоду не прийнято рішення про бюджет, з бюджету можуть здійснюватися витрати на цілі, визначені у проекті рішення про бюджет на плановий бюджетний період, схваленому виконавчим органом місцевої ради та поданому на розгляд місцевої ради. Норма для інших місцевих бюджетів – можуть здійснюватися витрати лише на цілі, визначені у рішенні про місцевий бюджет на попередній бюджетний період та одночасно передбачені у проекті рішення про місцевий бюджет на наступний бюджетний період. При цьому щомісячні бюджетні асигнування бюджету сумарно не можуть перевищувати 1/12 обсягу бюджетних призначень, передбачених проектом рішення про бюджет на плановий бюджетний період з урахуванням міжбюджетних трансфертів, які визначені законом про Держбюджет на плановий бюджетний період. Норма для інших місцевих бюджетів – не можуть перевищувати 1/12 обсягу, установленого рішенням про місцевий бюджет на попередній бюджетний період. Слід зазначити, що бюджети об'єднаних територіальних громад, що утворюються згідно із законом та перспективним планом формування територій громад, є складовою частиною місцевих бюджетів. Отже, усі норми Бюджетного кодексу, що регулюють відносини, які виникають на кожній стадії бюджетного процесу, є єдиними для всіх місцевих бюджетів, у тому числі поширюються і на бюджети об'єднаних територіальних громад.

Таким чином органи місцевого самоврядування отримують ряд переваг із запровадження системи фінансової децентралізації з 2015 року. Зокрема, бюджети об'єднаних громад переводяться на прями міжбюджетні відносини з державним бюджетом, оскільки вони урівнюються в повноваженнях з містами обласного значення. Ці громади вже не залежатимуть ні від району, ні від міста, ні від області. Фінансування стане дворівневим, прямим: від держави — безпосередньо громаді.

Зокрема, за даними моніторингу Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України, затверджений обсяг доходів загального фонду місцевих бюджетів об'єднаних громад на 2016 рік з трансфертами з державного бюджету становить 4,5 мільярда гривень, що більше майже у 5 разів від уточнених показників місцевих бюджетів громад, які увійшли до складу об'єднання, на 2015 рік [6].

Завдяки змінам до податкового та бюджетного законодавства у контексті децентралізації обсяг власних доходів місцевих бюджетів об'єднаних громад зріс більше ніж у 2 рази: з 0,8 мільярда гривень у 2015 році до майже 1,9 мільярда гривень у 2016-му.

Основним джерелом доходів став податок на дохід фізичних осіб. Усі 159 об'єднаних громад створені у 2015 році згідно закону та у відповідності до перспективного плану. Отже, отримали 60% ПДФО, який у планових показниках їхніх бюджетів складає більше 1 мільярда гривень, тобто 55% обсягу власних доходів.

Наступними за вагомістю податками, як показує моніторинг, є плата за землю – 335 мільйонів гривень (18% власних доходів), єдиний податок – 242 мільйона (13%), акцизний податок – 209 мільйонів (11%).

Також моніторинг показав, що об'єднання дозволило збільшити власні доходи бюджетів громад на одного жителя. В середньому, показник по всіх 159 громадах збільшився майже на 800 гривень – з 596 грн до 1385 грн.

У 2016 році з державного бюджету об'єднаним територіальним громадам на розвиток інфраструктури передбачено спеціальну субвенцію в розмірі 1 млрд. гривень. Ці кошти розподілилися між 159 об'єднаними громадами за чіткою формулою залежно від кількості сільського населення та площі громади. Також об'єднаним громадам передаються функції державно архітектурно-будівельної інспекції — важливі функції, пов'язані із введенням в експлуатацію об'єктів будівництва. Як очікується, це значно спростить відповідні процедури, дасть стимул демографічному, економічному, інфраструктурному розвитку.

Найближчим часом очікується, що громада розпоряджатиметься землями в нових межах: до Верховної Ради України подано законопроект №4355 від 31.03.2016. В ньому йдеться про передачу в управління об'єднаним територіальним громадам та громадам, які поки ще не об'єдналися, земель, що знаходяться у межах і поза межами населених пунктів, що забезпечить право громад на управління власними ресурсами. Його прийняття сприятиме зміцненню матеріальної і фінансової основи місцевого самоврядування, більш якісному і обґрунтованому плануванню розвитку територій. Важливо і те, що формування дохідної частини бюджету, що базується на сумах плати за землю, буде прозорим та зрозумілим [5].

Якщо йдеться про приєднання сільських громад до міста з утворенням так званого муніципалітету, то очевидні переваги вже побудованої, готової міської інфраструктури та управлінських можливостей. Міським громадам це теж вигідно з причин, наведених вище. У цей момент ува-

га багатьох міжнародних донорських проєктів прикута до об'єднаних громад. Їм запропоновано різну допомогу – від консультацій та навчання активу й посадовців до конкретних сум допомоги на різні проєкти: центри надання адміністративних послуг, інфраструктурні проєкти, енергозбереження тощо.

Децентралізація управління передбачає передачу на місця повноважень і зобов'язань у фінансовій сфері. Питання бюджетної забезпеченості також впливає на розподіл повноважень між органами влади різних рівнів. У процесі бюджетної децентралізації об'єднана громада стає господарем своєї території, а фінансова самостійність є ключовою при формуванні місцевого самоврядування.

При формуванні моделі децентралізованого управління важливими є питання визначення допустимого рівня децентралізації, розподілу сфер відповідальності між управлінськими рівнями і закріплення джерел їх фінансування. Для досягнення ефективного управління рівень децентралізації може бути різним, але його вибір залежить від доходів на душу населення, диференціації доходів між населенням і регіонами та балансом між бюджетом і повноваженнями.

Сучасні дослідження свідчать, що у країнах з високим рівнем доходів на душу населення середній рівень децентралізації стимулює вищі темпи довгострокового економічного зростання, ніж низький та високий рівні децентралізації. Показником високого рівня децентралізації є частка місцевих видатків на рівні більш як 45% загальних урядових видатків, середнього рівня – 30-45%, а низького рівня – менш як 30%. В Україні частка місцевих бюджетів (без міжбюджетних трансфертів) узведеному бюджеті за 2013 рік становила 23,8%, у 2014 році – 22,2%, а у 2015 році – лише 18,1%. Для України як країни з низьким рівнем доходів на душу населення надто високий рівень децентралізації не сприятиме розвитку. Стосовно податкового потенціалу децентралізації в Україні, слід відзначити наявність значної диференціації за рівнем фінансової спроможності регіонів, податкова база більшості з яких є недостатньою для самостійного виконання покладених на місцеву владу функцій.

Недостатність власних та закріплених доходів місцевих бюджетів, нерівномірність розподілу податкової бази в Україні (ПДВ, акцизи, податок на прибуток підприємств), мобільність податкової бази (податок на прибуток підприємств) обмежує переваги від високої децентралізації управління.

Об'єднані громади наділяються повноваженнями, рівнозначними повноваженням міст обласного значення. При цьому ті села, селища, міста районного значення, які не об'єдналися, позбавляються права на виконання делегованих державою повноважень органів місцевого самоврядування, крім фінансування власне сільських, селищних, міських рад. Всі інші повноваження фінансуються за рахунок коштів районних бюджетів, і, відповідно, управляються районною владою. Таким чином, тільки район буде вирішувати питання про чисельність мережі шкіл, садочків, фельдшерсько-акушерських пунктів, амбулаторій, будинків культури і т.д.

Сьогодні дохідна база місцевих бюджетів вже розширена шляхом: передачі їм з державного

бюджету плати за надання адміністративних послуг та державного мита; збільшення відсотка зарахування екологічного податку з 35 до 80%; закріплення за місцевими бюджетами стабільних джерел – податку на доходи фізичних осіб за новими нормативами (бюджети міст обласного значення, районів – 60%, обласні бюджети – 15%, бюджет м. Києва – 40%) і податку на прибуток підприємств приватного сектора економіки (обласні бюджети – 10%). Запроваджено збір з роздрібного продажу підакцизних товарів (пиво, алкогільні напої, тютюнові вироби, нафтопродукти) за ставкою від 2% до 5% вартості реалізованого товару, який буде надходити в місцеві бюджети. З 2015 року розширилася база податку на нерухомість шляхом включення до оподаткування комерційного (нежилого) майна.

В рамках децентралізації, крім усього, доходи бюджетів сільських об'єднаних громад поповняться 60% податку на доходи фізичних осіб, які сьогодні спрямовані на рівень району. З державного на регіональний і місцевий рівні передаються окремі заходи та установи в освітній, медичній та культурній сферах, підтримка місцевих рад фізкультурно-спортивних товариств та їх спортивних баз.

Вводяться нові види трансфертів: базова дотація, реверсна дотація, освітня субвенція, субвенція на підготовку робітничих кадрів, медична субвенція; субвенція на забезпечення медичних заходів окремих державних програм та комплексних заходів програмного характеру, реверсна дотація.

Встановлена нова система горизонтального вирівнювання по закріплених загальнодержавних податках (податку на прибуток та податку на доходи фізичних осіб) – в залежності від рівня надходжень на одного жителя. Решта платежів вирівнюванню не підлягають і залишаються в повному розпорядженні місцевих бюджетів.

Передбачено, що обсяг бюджету розвитку повинен бути не менше 10% обсягу загального фонду власних доходів місцевих бюджетів. Усе це сприятиме забезпеченню місцевих бюджетів достатніми надходженнями і стимулюватиме місцеві органи влади залучати додаткові надходження і розширювати базу оподаткування.

Буде посилена відповідальність профільних міністерств за реалізацію державної політики в освітній та медичній сферах шляхом визначення їх головними розпорядниками коштів відповідних субвенцій. Спроцуються процедури надання місцевих гарантій та здійснення запозичень від міжнародних фінансових організацій.

Значне збільшення ресурсу обласних бюджетів дозволить забезпечити фінансування видатків на утримання ветеринарних лікарень і ветеринарних лабораторій, якими забезпечується епізоотичне благополуччя відповідних територій шляхом проведення лікувальних, лабораторно-діагностичних, профілактичних робіт, контролю за якістю продуктів харчування.

Посилено відповідальність головних розпорядників бюджетних коштів в частині формування паспортів бюджетних програм та впровадження форми внутрішньогосподарського управлінського обліку для збору інформації, необхідної для підтвердження результативних показників бю-

джетних програм. Всі ці заходи є елементами програмно-цільового методу, застосування якого стає обов'язковим для всіх бюджетів, які мають пряме взаємовідношення з державним – а значить для обласних, районних, міст обласного значення та бюджетів об'єднаних громад.

Незважаючи на очевидні переваги бюджетної децентралізації існують чималі ризики. Одним їх них є домінування локальних інтересів над регіональними або навіть загальнонаціональними. За оцінками експертів, надмірна децентралізація бюджетної системи ускладнює реалізацію державою такої функції як стабілізація і перерозподіл доходів.

Адже в умовах фінансово-економічної нестабільності (кризи), цілі державної та регіональної (а тим більше місцевої) влади в питаннях реалізації бюджетної політики можуть мати різні пріоритети.

Передача видаткових повноважень регіонам і права самостійно встановлювати місцеві податки вигідна, насамперед, регіонам з високим рівнем доходів, а це означає, що можливості надавати громадські послуги в «багатих регіонах» і надалі будуть вищі, ніж в «бідних регіонах», тобто, економічно потужні регіони і далі стають сильнішими.

Інакше кажучи, можливий неоднозначний ефект бюджетної децентралізації: однаковий рівень децентралізації по видатках у двох країнах з однаковими рівнями економічного розвитку може супроводжуватися різними рівнями децентралізації за доходами, продукуючи при цьому різні стимули для регіональних і місцевих органів влади.

Впровадження бюджетної децентралізації в більшості випадків, супроводжується складним прийняттям управлінських рішень: яким загальнонаціональним цілям надати пріоритетне значення – досягненню економічної ефективності, соціальної справедливості чи макроекономічної стабільності.

Співвідношення місцевих ефектів від надання громадських послуг та ефективності їх створення – інший потенційний «камінь спотикання» при реалізації бюджетної децентралізації. Ризик, обумовлений ефектом масштабу, пов'язаний з скорочення витрат на одиницю наданої послуги при збільшенні обсягів наданих послуг – вартість послуги зменшується при збільшенні бажаних її отримати.

Аналізуючи цей ризик бюджетної децентралізації, необхідно чітко розуміти, яким повинен бути мінімальний розмір адміністративно-тери-

торіальної одиниці щоб співвідношення ціна/якість суспільного послуги було оптимальним, а соціально-економічний ефект – максимальним.

Ще один ризик: якщо за надану громадську послугу не можна отримати належну плату, то її роблять не в повному обсязі, і як наслідок – нерациональне використання коштів, оскільки виникає дисбаланс між тими, хто платить і тими, хто користується послугою.

Крім фінансових ризиків бюджетної децентралізації, фахівці виділяють ще одну групу ризиків – управлінські. Такі ризики пов'язують з низькою кваліфікацією управлінського (особливо у фінансово-економічній сфері) апарату органів місцевого самоврядування, домінуванням особистих інтересів над суспільними, невідповідністю формування місцевих бюджетів цілям і завданням соціально-економічного розвитку території. В підсумку нівелюється використання потенціалу бюджетної децентралізації, що веде до зниження ефективності функціонування суспільного сектора.

Оцінюючи переваги і недоліки процесів централізації/децентралізації, чи не найбільшою проблемою є знаходження балансу між конкуруючими підходами в реалізації бюджетної політики. Мабуть, для певного етапу розвитку конкретної території існує оптимальний набір параметрів.

Висновки. Першочерговим кроком на шляху реформи місцевого самоврядування стало завдання щодо фінансової децентралізації, яка розпочалася шляхом прийняття змін до Бюджетного і Податкового кодексів України, зокрема передачі органам місцевого самоврядування додаткових бюджетних повноважень і стабільних джерел доходів для їх реалізації; стимулювання територіальних громад до об'єднання та переходу на прямі міжбюджетні відносини з державним бюджетом з відповідним ресурсним забезпеченням на рівні міст обласного значення тощо.

Місцеві бюджети зараз володіють ресурсною базою, яка була значно збільшена, і це стосується не лише об'єднаних громад. У об'єднаних громад виникло багато преференцій і додаткових можливостей, якими важливо скористатися. Об'єднуючись, долаючи певні перешкоди на початку, громади, тим не менше, закладають важливі основи для свого економічного розвитку в перспективі, бо отримують територіальні, земельні, демографічні ресурси, мають змогу облаштувати інфраструктуру.

Список літератури:

1. Стратегія сталого розвитку «Україна-2020» від 12 січня 2015 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.president.gov.ua/documents/18688.html>
2. Бюджетний кодекс України: [Електронний ресурс]. – Режим доступу zakon.rada.gov.ua/go/2456-17
3. Закон України від 05.02.15 р. № 157-VIII «Про добровільне об'єднання територіальних громад»: [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/157-19>
4. Концепція реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні: [Електронний ресурс]. – Режим доступу: zakon.rada.gov.ua/go/333-2014-p
5. Методика формування спроможних територіальних громад (постанова КМУ No 214 від 08.04.2015). [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.kmu.gov.ua/control/uk/...article?art
6. Проект Закону про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо розширення повноважень органів місцевого самоврядування з управління земельними ресурсами та посилення державного контролю за використанням і охороною земель. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_2?pf3516=4355&skl=9
7. Моніторинг фінансової спроможності об'єднаних територіальних громад, у: [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.minregion.gov.ua/decentralization/presentation/finansova-detsentralizatsiya-v-diyi/>

Козачишина Т.А.

Национальная академия государственного управления при Президенте Украины

ОСОБЕННОСТИ ФОРМИРОВАНИЯ БЮДЖЕТОВ ОБЪЕДИНЁННЫХ ТЕРРИТОРИАЛЬНЫХ ГРОМАД

Аннотация

В статье раскрыты аспекты формирования та исполнения бюджетов территориальных громад. Проанализировано нормативное обеспечение процесса объединения громад таким образом, чтобы они были платежеспособными. Обосновано, что только при финансовой децентрализации возможно формирование основ социально-экономического развития объединенных территориальных общин для збалансирования экономических, экологических та социальных интересов на местном уровне. Определено, что увеличение объемов финансовых ресурсов у распоряжении органов местного самоуправления способствует формированию экономической самостоятельности территориальных громад.

Ключевые слова: бюджет, доходы бюджета, расходы бюджета, налоговые поступления, официальные трансферты, объединенные территориальные громады, устойчивое развитие, местное самоуправление, децентрализация.

Kozachyshyna T.O.

National Academy for Public Administration under the President of Ukraine

THE FEATURES OF FORMATION UNITED LOCAL COMMUNITIES IN UKRAINE

Summary

In this article we show actual problems of formation and budget implementation of territorial communities. Analyzed legislative support a process of legislative territorial communities such it be solvent. Justified that formation the grounds of social and economical development of territorial communities will be possible only with financial decentralization. Determined that increment financial resources of local communities promote the formation economic independence of territorial communities.

Keywords: budget, budget revenues, expenditures, tax revenues and official transfers, local communities, sustainable development, local self-government, decentralization.